

Täysistunto

Perjantai 28.6.2024 klo 10.06—11.27

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 27/2024 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 14/2024 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelun käynnistää edustaja Räsänen, Hanna.

Keskustelu

10.16 **Hanna Räsänen kesk:** Arvoisa puhemies! Kun tästä asiasta täällä salissa ensimmäisen kerran keskustelimme, totesin, että tosiasioita ei pääse karkuun eivätkä ne poliittisessa päätöksenteossa muuksi saisi muuttua. Tässä kyllä nyt on eduskunta tekemässä valtavaa virhettä, jos tämä lakiesitys hyväksytään.

Me tiedämme sen, että yritysmaailma, EK, yrittäjäjärjestöt, startupit tekevät valtavasti työtä ja erilaisia ohjelmia, että Suomen roolia kansainvälisten erityisosaajien silmissä parannettaisiin, ja tämä lakiehdotus vie Suomea nyt aivan väärään suuntaan. Jos Suomessa on asumassa ihmisiä, jotka ovat tehneet täällä vuosikausia työtä, perustaneet tänne perheen, niin Suomen nykyinen hallitus haluaisi vaikeuttaa heidän asumistaan Suomessa ja haluaisi pitkittää sitä prosessia, millä he saavat kansalaisuuden täällä Suomessa. Keskusta ei voi tätä hyväksyä, ja me olemmekin jo valiokuntakäsittelyn yhteydessä todenneet, että tätä lakiehdotusta ei voi missään nimessä hyväksyä. Esitänkin, että lakiehdotus hylätään, ja olemme myös esittämässä tähän kahta lausumaa, ja luen nämä lausumat nyt tässä:

1) ”Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle kansalaisuuslain uudistusesityksen yhtenä hallituksen esityksenä, jotta eduskunnalla olisi mahdollisuus arvioida uudistuksen kokonaisvaikutuksia erityisesti Suomen maakuvaan kovassa kansainvälisessä kilpailussa ulkolaisista erityisosaajista ja ammattitaitoisesta työvoimasta.”

2) ”Eduskunta edellyttää, että hallitus tekee huolelliset vaikutusarviot yhteistyössä elinkeinoelämän asiantuntijoiden ja yritysten kanssa kansalaisuuslain muutosten vaikutuksista Suomen maakuvaan, ottaa ne huomioon myöhemmin annettavissa lakiesityksissä ja tekee sen pohjalta myös tarvittavat korjaukset nyt hyväksyttyyn lakiesitykseen.”

Minusta on erittäin ikävää, että hallitus tekee tällaisia ripottaisia esityksiä, että eduskunta ei voi muodostaa kokonais kuvaa siitä, mitä nämä esitykset yhdessä tarkoittavat Suomen maakuvalle, ja tästä syystä todellakin esitämme, että tämä lakiesitys hylätään. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Savola.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2024 vp

10.19 Mikko Savola kesk: Arvoisa rouva puhemies! Ensiksikin kannatan edustaja Räsänen tekemää esitystä.

Tämä lakiesitys on ongelmallinen, nimenomaan työperäisen maahanmuuton suhteen, kun puhutaan niistä henkilöistä, jotka tänne ovat tulossa ja täällä työtä tekevät, heidän edellytyksistään hakea kansalaisuutta. Nyt tämä esitys vie tätä prosessia väärään suuntaan, koska meillä joka tapauksessa väestörakenne muuttuu, syntyvyys on liian pieni. Me tarvitsemme osaavaa työvoimaa lisää, ja vaikkapa nyt omassa kotimaakunnassani Etelä-Pohjanmaalla, muuttotappiomaakunnassa, on huutava pula tekijöistä. Tarvitsemme lisää ihmisiä, tarvitsemme työperäisen maahanmuuton osalta lisää houkuttelevuutta.

Meillä on ohjelmia myös tämän suhteen käynnissä, ja pyrimme siihen, että saisimme yrityksille lisää työvoimaa. Sen takia onkin ongelmallista, että nyt pidennetään, ehkäpä voi sanoa näennäisesti, tätä kansalaisuuden saamisaikaa, ja se tuo ongelman nimenomaan työperäisen maahanmuuton suhteen — sen suhteen, että saamme osaavaa työvoimaa yrityksiin, olemme houkutteleva maa tässä suhteessa. Tässä täytyy erottaa nyt se humanitäärinen maahanmuutto ja työperäinen maahanmuutto, ja ne perusteet, minkä takia me esitämme tätä hylkyä ja näitä lausumaehdotuksia, ovat nimenomaan työperäisen maahanmuuton suhteen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Werning.

10.20 Paula Werning sd: Arvoisa rouva puhemies! Nykyistä kansalaisuuslakia ollaan muuttamassa kolmessa osassa. Ensimmäisessä hallituksen esityksessä kansalaisuuden saamisen edellytyksenä olevaa yleistä asumisaikaa pidennetään. Tämän uudistuksen pilkkominen vaikeuttaa eduskunnan työtä arvioida muutoksen kokonaisvaikutuksia. Perustuslakivaliokunta on myös huomauttanut, että osauudistukset heikentävät eduskunnan mahdollisuuksia saada tarvittavat tiedot.

Asiantuntijat ovat todenneet, että asumisaikaedellytyksen ja hyväksyttävien ulkomaanpäivien kiristäminen vaikuttaa kielteisesti Suomen maakuvaan ja houkuttelevuuteen kansainvälisten osaajien silmissä. Kilpailu osaajista kiristyy, ja esimerkiksi Saksa tekee täysin päinvastaisia muutoksia. Vaikka hallituksen esitykseen sisältyy kielitaitopoikkeama, sitä heikennetään pidentämällä kielitaitoedellytyksen täyttävää asumisaikaa neljästä vuodesta viiteen vuoteen. Tämän kannustinvaikutus on saanut kritiikkiä.

Hallintovaliokunnan käsityksen jälkeenkin on jäänyt epäselväksi, mihin todelliseen ongelmaan hallitus pyrkii puuttumaan kansalaisuuslain muutoksella. Kiristykset heikentävät Suomen vetovoimaa ja pitovoimaa kansainvälisten osaajien silmissä.

Näin ollen edellä olevan perusteella esitän, että lakiehdotus hylätään.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Nikkanen.

10.22 Saku Nikkanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin kannatan edustaja Werningin tekemää hylkäyksesitystä.

Me ollaan tässä salissa aika yksituumaisestikin, mielestäni ainakin, todenneet, että Suomi tarvitsee työperäistä maahanmuuttoa, ja kyllä on nyt senkin pohjalta vaikea ymmärtää, minkä takia hallitus haluaa tällaisia esityksiä tuoda, jotka nimenomaan sitten sitä työpe-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2024 vp

räistä maahanmuuttoa vaikeuttavat. Näitä ongelmia, mitä maahanmuuttoon ja kotoutumiseen ynnä muuhun liittyy, varmasti on olemassa, ja niitäkin on yhdessä tunnustettu, mutta kyllä nyt tuntuu siltä, että nämä esitykset luovat enemmän sellaista maahanmuuttajan estettä ja sitä kautta sitten kyllä erityisesti niitä huippuosaajia ja tekijöitä työntävät pois Suomesta. Ja kun tiedämme vielä, että ei tänne se vetovoima erityisesti näitten huippuosaajien osalta mitään valtavan suurta ole, niin kyllä tällaiset esitykset on ehdottomasti haitaksi ja edelleen estävät näiden tulijoiden kiinnostusta Suomeen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu.

10.23 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Nykyistä kansalaisuuslakia ollaan siis muuttamassa kuluvalle kaudella kolmella eri esityksellä. Tässä esityksessä kansalaisuuden saamisen edellytyksenä olevaa yleistä asumisaikaa pidennetään viidestä vuodesta kahdeksaan vuoteen. Hallituksen kansalaisuuslain uudistuksen pilkkominen kolmeen osaan on erittäin ongelmallista; tämä menettely vaikeuttaa merkittävästi eduskunnan mahdollisuutta arvioida muutosten kokonaisvaikutuksia. Myös perustuslakivaliokunta nosti tämän saman huomion esiin, mutta siihen ei ole tartuttu.

Kansalaisuuden saamisen edellytysten kiristäminen erityisesti asumisaikaedellytyksen ja hyväksyttävien ulkomaanpäivien osalta vaikuttaa kielteisesti Suomen maakuvaan ja houkuttelevuuteen kansainvälisten osaajien silmissä. Nimenomaan nämä osaajat tekevät usein työtä, jossa pitää liikkua ulkomaille ja palata sitten välillä tänne Suomeen, ja tämä ulkomaanpäivien huomioiminen on heille hyvin haastavaa. Kilpailu osaajista kiihtyy myös ikääntyvässä Euroopassa, ja esimerkiksi Saksa on juuri tekemässä täysin päinvastaisen muutoksen kansalaisuuslakinsa asumisedellytykseen. Tästä puhuttiin jo lähete keskustelussa pitkään, mutta myöskään tätä ei olla huomioitu valiokuntakäsittelyssä, tai se ei ole aiheuttanut mitään muutoksia.

Valtiovarainministeriön arvion mukaan Suomeen tarvittaisiin vuosittain vähintään 40 000 nettomaahanmuuttajaa, jotta työllisyys saataisiin pidettyä riittävällä tasolla ja huoltosuhteen heikkeneminen pysäytettyä. Tämän luvun toteutuminen ei ole lainkaan itsestään selvää, eivätkä hallituksen toimet vaikuta siihen positiivisesti. Hallitus ei ole antanut myöskään riittäviä perusteluja siihen, minkä todellisen ongelman tämä lakiesitys nyt ratkaisee. Vaikuttaa siltä, että kansalaisuuslain muutoksia ajavat ennemminkin hallituksen ideologiset ajatukset ja painotukset siitä, että Suomi haluaa käpertyä ennemmin sisäänpäin kuin avautua maailmalle. Emme siis kannata tätä esitystä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Harakka.

10.26 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Todellakin on niin kuin tässä useampi puhuja on jo sanonut, että hallitus ei ole kyennyt perustelemaan, mitä aitoa ongelmaa tällä kiristyksellä pyritäisiin ratkomaan. Sen sijaan saadaan aikaan tämmöinen symbolinen ja identiteettipoliittinen ele, joka vaikeuttaa ja suorastaan suututtaa useiden Suomeen työn perässä muuttaneiden ihmisten joukkoa. Erityisesti turvallisuusperuste, joka sekä eduskuntapuheissa että tässä itse esityksessäkin on keinotekoisesti lisätty, on asia, joka on omiaan sekä loukkaamaan täällä jo olevia että sitten estämään tänne muutoin halukkaita tulevia. Jos koetaan, että jokainen ulkomaalainen, tuli Suomeen millä perusteella hyvänsä, on uhka, niin on ihan selvää, että se vain kiristää ilmapiiriä Suomessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2024 vp

Erityisen omituinen on maassaoloehdon kiristäminen tavalla, joka heikentää dramaattisesti myyntityöhön tulevan pätevän ulkomaalaisen ihmisen edellytyksiä tehdä matkatyötä. Mehän nimenomaan halutaan tänne ulkomaalaisia osaajia, joilla on kontakteja, verkostoja, kielitaitoa, niille vientimarkkinoille, joilla suomalaisten yritysten pitäisi toimia, ja nyt nimenomaan näitä osaajia, heidän liikkuvuuttaan, rajoitetaan tavalla, joka estää myyntityön, jolloin verrattuna suomalaisiin kollegoihin he saavat olla maailmalla vain erittäin rajallisen ajan. Tämä on suomalaiselle elinkeinoelämälle, suomalaiselle yrittäjyydelle ja ennen kaikkea suomalaisille startup-kasvuyrittäjille aivan myrkyllinen ehdotus, ja siksi käytännössä koko elinkeinoelämä vastustaa tätä jyrkästi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Virta.

10.28 **Sofia Virta vihr:** Arvoisa puhemies! Suomen hallituksen päätöstä kirittää kansalaisuuden saamisen ehtoja ei suinkaan voi kannattaa, ei tilanteessa, jossa Suomi tarvitsee ihmisiä tänne tekemään työtä, perustamaan perhettä, ei tilanteessa, jossa me käymme jatkuvasti keskustelua siitä, minkälaisen viestin hallituksen päätökset Suomessa asuville muualta tänne muuttaneille lähettävät.

Tällehen esityksellehen ei ole perusteita, ei siellä säästöpuolella, säästösyissä, ei turvallisuuspuolella. Tätä kyllä perustellaan sieltä hallituksen riveistä, että nyt viiden vuoden sijaan kahdeksassa vuodessa kyetään sitten arvioimaan, onko ihminen sittenkin vaarallinen. No, me olemme nähneet, että kyllä ihan kantaväestössä täällä iät ja ajat asuneetkin voivat milloin tahansa sortua vaikka minkälaisiin tekoihin, ja ne eivät ole sallittuja koskaan, mutta kyllähän tämä antaa viestin, että aina olettaisimme, että ihmiset, jotka ovat tänne tulleet muualta, ovat jotenkin suurempi riski. Tiedämme samaan aikaan, että Saksa tekee toimia täysin toiseen suuntaan.

No, mietitäänkö Suomen elinkeinoelämää, joka on ainut taho, joka voi turvata tämän maan talouskasvun, ainut taho, joka voi varmistaa, että meillä on varaa ylläpitää hyvinvointiyhteiskuntaa jatkossakin. Sille tämä on kyllä erittäin väärä viesti myös, niin kuin täällä kuultiin, niille startupeille, niille investoinneille, joita tähän maahan saadaan.

Sanon ihan viimeiseksi, miksi tämä on erittäin suuri virhe. On myös se, että eivät nämä ole asioita, joita vaikka seuraava hallitus — vaikka kokoomus jollain muulla pohjalla — voi sitten päättää korjata niin, että avataanpa nyt ne ovet ja että nyt ne ammattilaiset tulevat tänne töihin ja turvaavat ne investointien saannit. Ei se toimi niin. Meillä ei ole tuolla jonossa ihmisiä, jotka haluavat juuri meille tekemään työtä, vaan heistä pitää kilpailla, osaajista pitää kilpailla, ja tämä on vääräsuuntainen toimi.

Aidosti uskon, että RKP ja kokoomus tämän kyllä ymmärtävät, mutta toivon, että havahdutte siihen, että tämä on nyt osa sitä kokonaisuutta, jolla tässä maassa kiristetään maahanmuuton edellytyksiä ja jolla tässä maassa lähetetään erittäin surullinen viesti myös heille, jotka ovat tänne jo aikaisemmin muuttaneet ja joilla on täällä perheenjäseniä muista maista tai muista taustoista. Sen takia jyrkästi vastustan tätäkin esitystä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Talvitie.

10.30 **Mari-Leena Talvitie kok:** Arvoisa puhemies! Varmasti kaikki tässä salissa ovat sitä mieltä, että Suomen on tärkeää olla houkutteleva maa ja me tarvitaan osaajia. Tässä on tullut pitovoimasta ja vetovoimasta ja houkuttelevuudesta tärkeitä puheenvuoroja.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2024 vp

On kuitenkin tärkeää myös, että varsinkin me kansanedustajina ymmärrämme pysyvän oleskeluluvan, väliaikaisen oleskeluluvan ja kansalaisuuden eron. Henkilö, joka tulee tänne töihin tai opiskelemaan, saa määräaikaisen oleskeluluvan... [Puhujan mikrofonin sulkeutuu — Puhemies: Mikrofonin! Pieni hetki, että saadaan mikrofonin päälle!] Henkilö, joka tulee tänne opiskelemaan tai töihin, saa määräaikaisen oleskeluluvan, pysyvän oleskeluluvan. Se, että hän siinä välillä, pysyvän oleskeluluvan aikana, käy ulkomailla, käy kotimaassaan, tekee tutkijavaihtoa tai muuta, ei vaikuta siihen hänen oleskelulupaansa. Tässä on kyse kansalaisuusajasta, sen asumisajan pidentämisestä, joka tietyissä kohdissa menee neljästä vuodesta viiteen vuoteen, tietyissä kohdissa kuudesta vuodesta kahdeksaan vuoteen, mutta on tärkeää myöskin, että Suomen houkuttelevuuden kannalta me puhumme oikeista asioista.

OECD julkaisi viime vuonna raportin jäsenmaidensa houkuttelevuudesta kansainvälisille osaajille. Raportin mukaan tekijöitä houkuttelevuudelle ovat uramahdollisuudet kyseisessä maassa, tulot ja verotus, perheystävällisyys ja elämänlaatu. Itse asiassa se, minkälaiset ovat kansalaisuuden hakemisen ehdot, ei ole OECD:n raportin mukaan keskeinen tekijä siinä, kun mietitään Suomeen muuttamista ja mietitään Suomea maana, vaan keskeisiä ovat uramahdollisuudet, tulot ja verotus, perheystävällisyys ja elämänlaatu. Kun me mietitään Suomea houkuttelevana maana opiskeluun, töihin, kansainvälisille startupeille ja niin edelleen, niin on tärkeää muun muassa, että me panostamme näihin asioihin. [Eva Biaudet pyytää vastauspuheenvuoroa]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi edustaja Vigelius.

10.32 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! En pidä lainkaan uutena tai yllättävänä sitä, että oppositio vastustaa kansalaisuuslain kiristämistä, mutta joudun puuttumaan joihinkin niihin argumentteihin, joita täällä oppositiosta on esitetty.

Ensinnäkään kansalaisuuden saamisen ehtojen kiristäminen ei estä työperäistä maahanmuuttoa. Suomeen muutetaan oleskeluluvalla, oleskeluluvan perässä, ja jo nykyisenkin järjestelmän puitteissa maahanmuuttajan, Suomeen tulleen ulkomaalaisen, tulee viettää vuosia, useita vuosia, Suomessa, ennen kuin hän voi edes aloittaa kansalaisuusprosessin. Ihminen joutuu viettämään vuosia oleskeluluvalla Suomessa, jotta hän voi edes hakea Suomen kansalaisuutta, minkä jälkeen käynnistyy prosessi, jonka lopuksi ja päätteeksi hän voi saada Suomen kansalaisuuden tai se voi jäädä saamatta. Jo nykyiselläänkin järjestelmä toimii tällä tavalla. Se, mikä nyt on muutos, on se, että Suomessa pitää viettää pidempi aika ja toisaalta myös sen muihin kriteereihin on tulossa kiristyksiä.

On hyvä myös huomata, että tämä kansalaisuuden asumisajan kiristäminen on täysin linjassa yleispohjoismaisen linjan kanssa, eli meillä on Tanskassa, Norjassa ja Ruotsissakin suunnitteilla kireämmät asumisajan ehdot. [Timo Harakka: Entä Saksassa?] Muissa Pohjoismaissa kiristetään maahanmuuttopolitiikan linjaa myös kansalaisuuslakia muuttamalla juuri siksi, että on huomattu, että siihen liittyy tiettyjä ongelmia, sitä, että kansalaisuuksia on jaettu liian löyhin perustein. Tämä on yleispohjoismainen linja, ja Suomi seuraa perässä. Me emme halua olla viimeinen Pohjoismaa, joka jättää kiristämättä omaa kansalaisuuslainsäädäntöään.

Toisaalta mitä tulee tähän turvallisuusnäkökulmaan, johon edustaja Harakka otti kantaa aiemmin, niin meidän turvallisuusviranomaisemme ovat lausuneet, että he näkevät tämän uudistamisen erityisesti asumisajan pidentämisen osalta perusteltuna, koska se mahdollis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2024 vp

taa turvallisuusviranomaisille, muun muassa poliisille mutta myös Maahanmuuttovirastolle, pidemmän aikavälin, jolla seulotaan sitä, onko ihminen esimerkiksi toiminut nuhteettomasti Suomessa sinä aikana, kun hän on viettänyt täällä aikaa, jotta asumisajan edellytys täyttyy. Tämä antaa pidemmän seulonta-ajan turvallisuusviranomaisille, koska jos me [Eva Biaudet: Big brother!] myönnämme kansalaisuuden ihmiselle, sen poistaminen on hyvin vaikeaa, vaikka tämä ihminen syyllistyisi Suomessa vakaviin rikoksiin, ihmisten terveyttä ja henkeä loukkaaviin rikoksiin. Kun kansalaisuus kerran myönnetään, sitä on hyvin vaikea ottaa pois, vaikka perusteita sille noin moraalisesta näkökulmasta olisikin. Tällä kansalaisuuslain muutoksella Suomi pitää huolta siitä, että kansalaisuus ei ole vain jakotavaraa, Suomen kansalaisuutta ei pelkästään saada, vaan se täytyy hakijan, tulijan, myös ansaita.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Vastauspuheenvuoro, edustaja Harakka. — Edustaja, sen verran sanon vielä, että edustaja Biaudet tosiaan pyysi vastauspuheenvuoroa ja oli tarkoitus, että tässä kohtaa molemmat teistä saavat, mutta koska edustaja Biaudet'lla on siellä puheenvuoro varattuna, te voitte pitää siinä sen puheen. [Eva Biaudet: Ei ollut vaihtoehtoa!] — Ei ollutkaan, mutta olin ajatellut, että otetaan se myöhemmin. Mutta nyt teillä on kaikilla mahdollisuus täällä puhua niin paljon kuin haluatte. Meillä on kyllä aikaa. — Olkaa hyvä.

10.35 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, kiitos tästä. — Tähän turvallisuusperusteeseen: Siteeraan vain ja ainoastaan lainsäädännön arviointineuvostoa. Lainsäädännön arviointineuvosto on se elin Suomessa, jonka tarkoitus on nimenomaan arvioida se, pitääkö hallituksen esittämä väite paikkansa. Ja se siteeraus: ”Esitysluonnoksesta ei selviä, mitä ongelmia tai haasteita kotoutumiseen ja kansalliseen turvallisuuteen liittyen on nykytilan sääntelystä johtuen esiintynyt.” Jospa me nyt hyväksyttäisiin tämä objektiivinen arvio siitä, minkälainen tämä ”turvallisuusongelma” ylipäätään on. Se loukkaa työperäisiä maahanmuuttajia suuresti, että heitä epäillään uhkaksi tässä maassa. Kun olette erikseen kysyneet suojelupoliisilta lausunnon siitä, voisiko tässä nyt olla joku turvallisuuslittavuus, niin on selvää, että turvallisuuspoliisi sanoo, että no tottahan toki kaikessa on joku turvallisuuslittavuus. Siihen oljenkorteen teidän on aivan turha tarttua tässä keskustelussa, jonka ainoa tarkoitus on — ja ihmettelen, miksei RKP käytä tästä yhtään puheenvuoroa — heikentää ulkomaalaisten asemaa Suomessa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Kiljunen, myöskin vastauspuheenvuoro.

10.37 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hieman häkellyin tästä edustaja Vigeliuksen puheenvuorosta, siitä, että kun katsomme ihmistä silmiin, niin me ihmiset, jotka tässä maassa asumme, olisimme erilaisia lähtökohdiltamme. Eli jotkut ansaitsevat sen, että saavat asua täällä, ja toiset vain saavat sitten olla. Sakari Topelius kirjoitti Maamme kirjassa 1871, että keitä me olemme me suomalaiset. Karkeasti sitaatti on tämä: me olemme niitä ihmisiä, jotka asuvat tällä alueella, ovat hyvin erillisiä etniseltä taustaltaan, puhuvat eri kieliäkin, mutta me asumme täällä yhdessä, me kunnioitamme tämän maan lainsäädäntöä, teemme työtämme täällä ja rakastamme tätä maata isänmaamme. Älkää katsoko sen syvemmälle ihmisiä silmiin ja ruvetko miettimään, onko siellä jol-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2024 vp

lakin huonot motiivit vai vähemmän huonot motiivit. Kaikkia rangaistaan tämän maan lakien mukaan silloin, jos syyllistytään rikoksiin. [Joakim Vigelius: Mistä te, Kiljunen, puhutte? Ei liity asiaan mitenkään!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja puhujalistaan. — Edustaja Hamari.

10.38 Lotta Hamari sd: Arvoisa rouva puhemies! Suomen talouskasvun ajatellaan najaavan koulutustason nostoon, osaavaan työvoimaan, korkealaatuiseen tieteelliseen tutkimukseen ja innovaatioihin. Nämä kansalaisuuslain muutokset tulevat vaikuttamaan Suomessa asuviin kansainvälisiin osaajiin ja suomalaisten yritysten globaaliin kilpailukykyyn. Useassa asiantuntijalausunnossa sanotaan, että asumisaikaedellytyksen nosto viidestä kahdeksaan vuoteen on haitallinen esitys. Missä on tietoon perustuva päätöksenteko, ja miksi, hallitus, ette nyt kuuntele elinkeinoelämää? Tällä esityksellä on vaikutuksia suomalaisten organisaatioiden kykyyn houkutella ja pitää kansainvälisiä osaajia, ja tällä on iso merkitys muun muassa vientiteollisuudessa, erityisesti teknologia-alalla. Teknologia-alan osuus Suomen viennistä on kuitenkin yli puolet. Juuri teknologia-ala on riippuvainen kv-osaajista ja -työvoimasta. Ja toistan myös ensimmäisessä käsittelyssä esittämäni kysymyksen lähinnä kokoomukselle: eli mikä on se asia tai ongelma, mitä tällä lailla halutaan korjata?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Biaudet.

10.39 Eva Biaudet r: Arvoisa puhemies! Edustaja Vigeliuksen puheessa oli yksi hyvä kohta, jossa hän kertoi sen, mitä minä luulen, että kansalaiset täällä Suomessa eivät yleensä tiedosta: Kun puhutaan näistä aikarajoista, että nyt vaaditaan viiden vuoden sijaan asumisaikaa kahdeksaan vuoteen, niin todellisuudessa nämä ihmiset ovat asuneet täällä jo vuosikausia ennen tätä, joten tuntuu kyllä aika mielenkiintoiselta pohtia niitä syitä, miksi hallituksella on ollut tarvetta muuttaa tätä kansalaislakia. Minä en ole keksinyt mitään muuta kuin että halutaan signaloida, että kaikin tavoin muidenkin ulkomaalaislaissa tapahtuvien muutosten kanssa halutaan tehdä selväksi, että Suomi ei ole maa, joka toivottaa tervetulleeksi ketään muualta.

Yleensä on ajateltu niissä maissa, joissa on enemmän siirtolaisuutta, että kansalaisuuden saaminen tavallaan vahvistaa siteitä ja lojaaliutta yhteiskuntaan ja edistää sitä, että ihmiset jäävät. [Kimmo Kiljunen: Juuri niin!] Ja nyt on olemassa myös sellaisia, jotka ovat tulleet Suomeen, joiden lapset aikuistuvat, jotka ovat odottaneet kansalaisuutta, jotta voisivat jäädä esimerkiksi opiskelemaan Suomeen ja ehkä jäisivät Suomeen, mutta tämä nyt tekee asian hyvin vaikeaksi. Eli ehkä olisi hyvä, että voisi käyttää lainvalmisteluvoimia siellä, missä niitä oikeasti tarvittaisiin, eikä tehtäisi kaikennäköistä pseudopolitiikkaa. [Kimmo Kiljunen: Viisas puheenvuoro, erittäin viisas!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo.

10.41 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Olin istuntosalissa lähetekeskustelussa, taisi olla joku kuusi seitsemän tuntia, mitä tätä lakipakettia käsiteltiin. Koko tämä maahanmuuttopakettihan koostuu nimenomaan erilaisista lakikokonaisuuksista, ja vaikka Talvitie täällä sanoi, että ei tämä yksittäinen lakiesitys nyt niin ongelmallinen ole, niin tätä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2024 vp

pitää nimenomaan tarkastella kokonaisuutena, joka viestii hyvin vahvasti Suomeen muuttaville, että ette ole tänne tervetulleita, ja sitten niille ulkomaalaistaustaisille, jotka asuvat Suomessa, että aiomme tehdä teidän elämästänne mahdollisimman hankalaa ja monimutkaista. Kun katsoo esimerkiksi yksityiskohtia tämänkin lakiesityksen kohdalla, siellä nimenomaan näkyy Orpon hallituksen syvä asenteellisuus: nimenomaan esimerkiksi paperittomien kohdalla maassaoloaikaa ei lasketa tähän asumisaikaan lainkaan, ja samoin on kansainvälistä suojelua saavien kohdalla, eli sitten jaetaan vielä ihmisryhmiä erilaisiin kasteihin.

Kyllä minäkin ihmettelen, että tällä hetkellä edustaja Biaudet on ainoa RKP:n edustaja, joka tätä lakiesitystä täällä vastustaa. Toivoisin, että täällä olisi RKP:n edustajia nimenomaan puolustamassa tätä — pitäisi minusta rehdisti seistä sen hallituspolitiikan takana, jota tässä maassa ajaa. Varsinkin kun tämä vielä on sellainen lakiesitys, jota esimerkiksi elinkeinoelämä laajasti on vastustanut, en kerta kaikkiaan voi ymmärtää, missä se rohkeus RKP:n edustajilla on. Miten voi olla, että kerta toisensa jälkeen heidän on niin vaikeaa avata sitä suutansa täällä ja puolustaa näitä hallituksen järkyttäviä esityksiä, joilla poljetaan myös ihmisoikeuksia?

Totta on todella se, että kun nyt kansalaisuusvaatimuksia kiristetään, niin se on nimenomaan viesti näille maahanmuuttaneille ihmisille, että ette ole täysivaltaisia yhteiskunnan jäseniä, ja se vaikuttaa nimenomaan siihen kotoutumiseen ja integroitumiseen. Kyllä voin, Talvitie, sanoa, että tällä hetkellä Suomi ei todellakaan, teidän hallituksenne syystä, näytä kovin houkuttelevalta maalta monille maahanmuuttajille. Tänne ei todellakaan haluta muuttaa, ja pikemminkin ongelma on se, että meiltä Suomesta esimerkiksi akateemiset huippuosaajat muuttavat tällä hetkellä pois. [Välihuutoja kokoomuksen ryhmästä — Timo Heinonen: Enempi kuin koskaan on tullut!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Talvitie.

10.43 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! Mikä on tällä hetkellä tilanne, jos ajatellaan, että ulkomaalainen hakee kansalaisuutta? Meillä on tällä hetkellä lainsäädännössä sellainen tilanne, että meillä on sekä yhtäjaksoinen että kerätty asumisaika, ja ne ovat kaksi hyvin ongelmallista ja erilaista. Yhtäjaksoinen aika, jotta voit hakea kansalaisuutta, on sellainen, että sinulla pitää olla viisi vuotta yhtäjaksoista asumista, ja kerätty asumisaika on sellainen, että sinulla pitää olla yhteensä seitsemän vuotta asumista Suomessa, josta kaksi vuotta pitää olla täysin pysyvää niin, että sinä et ole voinut käydä edes oleskelemassa jossain muualla. Tämä on siis nykytilanne.

Tämä hallituksen esitys kansalaisuuslain muuttamisesta poistaa tämän yhtäjaksoisen ja kerätyn asumisajan ongelman kokonaan, johon hallintovaliokunta on viimeisen kahden kauden aikana, riippuen opposition ja hallituksen näkökulmasta, kiinnittänyt huomiota. Se poistuu kokonaan. Tulee viiden vuoden ja kahdeksan vuoden ajat, ja ne ovat selkeitä. Niissä on selvät perustelut, ja henkilö, joka haluaa hakea kansalaisuutta, tietää etukäteen, onko hän siinä viiden vai kahdeksan vuoden osalta. Viiden vuoden osalta on myös kielivaade, mutta se myöskin kannustaa siihen, että integroituu varmasti suomalaiseen yhteiskuntaan paremmin, kun on oppinut sen suomen kielen.

Mitä tulee sitten tähän yleiseen keskusteluun, niin tällä hetkellä meidän maakuvaa ja meidän houkuttelevuutta valitettavasti hallitsee se yleinen keskustelu siitä, että me emme kerro niistä asioista oikealla nimellä emmekä kerro, että esimerkiksi työ- ja opiskeluaikais-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2024 vp

ten oleskelulupien käsittely on, kiitos viime kauden hallituksen, lyhentynyt noin puolesta-toista vuodesta joissain tilanteissa jopa viikkoihin. Meidän kaikkien kansanedustajien pitäisi puhua tästä, että meillä pääsee Suomeen töihin ja tänne pääsee startupina, tänne pääsee opiskelemaan viikoissa, jos on opiskelupaikka tai työpaikka ja niin edelleen. [Timo Harakka: Perussuomalaiset varmaan vastustaa! — Juho Eerola: Ei tätä vastusteta mitenkään, tämä kelpaa meille hyvin!] Meidän pitäisi kaikkien puhua tästä asiasta, ja se lisäisi meidän houkuttelevuutta maana.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Tynkkynen, Oras.

10.46 Oras Tynkkynen vihr: Arvoisa puhemies! Siltä varalta, että pöytäkirjanpitäjät eivät saaneet kiinni, niin edustaja Heinonen välihuudossaan esitti, että tänne Suomeen tulee enemmän kuin koskaan maahanmuuttajia, ja se pitää ihan paikkansa. Viime vuonna näin olikin — viime vuonna tilanteessa, jossa yksikään hallituksen maahanmuuttoa kiristävä esitys ei vielä ollut voimassa eikä ehtinyt vaikuttaa maahanmuuttomääriin. [Kimmo Kiljunen: Kiitos edellisen hallituksen!]

On kuitenkin syytä todeta, että valtiovarainministeriön tuoreessa arviossa nettomaahanmuutto Suomeen on putoamassa neljäsosaan siitä tasosta, mikä viime vuonna saavutettiin. Valtiovarainministeri on tietysti paras esittämään perusteet tälle arviolle siitä, kuinka paljon se perustuu siihen, että hallitus kiristää ja vaikeuttaa maahanmuuttopolitiikkaa merkittävästi, mutta erityisesti kokoomuslaisilta kysyisin: miten te ajattelit turvata osajien saannin suomalaiselle elinkeinoelämälle, suomalaisille hyvinvointialueille ja terveysalalle tilanteessa, jossa meillä nettomaahanmuutto on romahtamassa neljäsosaan?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja edustaja Ohisalo.

10.47 Maria Ohisalo vihr: Arvoisa puhemies! Täällä salissa kuulin naureskelua hallituspuolueiden suunnasta, kun edustaja Biaudet puolusti ihmisoikeuksia, kun edustaja Biaudet on rohkeasti pitänyt ääntä siitä, että ihmisillä on yhdenvertainen asema tällä maapallolla ja tässä maassa. [Sheikki Laakso: Tuli naurua oppositiosta!] Täältä naureskellaan tälle yhden hengen oppositiolle. Itse sanon, että tämä on erittäin kunnioitettavaa työtä, ja toivoisin kuulevani hallituspuolueista enemmänkin puheenvuoroja, joissa ihmisoikeuksia puolustetaan. [Sheikki Laakso: Oppositio nauroi!]

Täällä salissa on käsitellyssä useita heikennyksiä maahanmuuttopolitiikan puolelle. Täytyykin katsoa tätä kokonaisuutta. Täytyy katsoa kokonaisuutta, jossa on hallitus, jossa yhtä aikaa on kuritettu pienituloisimpia, köyhimpiä, sairaita, vammaisia, suomalaisia ihmisiä, jotta samalla eräs puolue on saanut läpi tahtonsa kurittaa myös vaikeassa asemassa olevia muualta tänne maahan tulevia tai vaikkapa työn ja opiskelun perusteella tähän maahan tulevia ihmisiä.

Olen käynyt jo Brysselissä tulevan meppipestini vuoksi. Siellä aika moni on tullut hihasta vetäisemään ja kysymään, mitä siellä Suomessa oikein tapahtuu. [Kimmo Kiljunen: Kyllä, myös Strasbourgissa!] Kun me kritisoidimme ulkopuolelta sitä, mitä on tapahtunut Unkarissa, mitä on tapahtunut Puolassa, miten eurooppalaisia oikeusvaltioita, hyvinvointivaltioita on haastettu, murennettu, niin en tiedä, miten voin puolustaa näitä arvoja jatkossa, kun katson, miten tämä suomalainen hallitus on tekemässä sitä samaa työtä monin eri paikoin. Tai toki tulen puolustamaan niitä arvoja itse, mutta suomalaisen näkökulmasta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2024 vp

tämä tulee haastavammaksi. Suomea ei enää pidetä johdonmukaisena ihmisoikeuksien ja yhdenvertaisuuden edistäjänä. Kyllä se viesti on kuulunut maailmalle. Se nähdään, se kuullaan, ja tästä ollaan erittäin huolissaan myös rajojen ulkopuolella, muissa eurooppalaisissa oikeusvaltioissa, demokratioissa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Harakka.

10.49 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Haluan myös yhtyä edustaja Ohisalon kiitoksiin edustaja Biaudet’lle, joka todellakin ainoana RKP:läisenä täällä kertoo, mitä mieltä hän on tästä erittäin vahingollisesta hallituksen esityksestä. Ja on ihan epäreilua myöskin — sanon tämän myöskin muiden hallituspuolueiden puolustukseksi — että yksi hallituspuolueista ei tullut lähetekeskustelussa lainkaan puolustamaan hallituksen esitystä eikä tee sitä nytkään. Se ei kyllä kerta kaikkiaan osoita tämän hallituksen yksituumaisuudesta mitään hyvää kuvaa, ja olen siitäkin sinällään pahoillani.

Edellisen hallituskauden aikana työministeriössä tehtiin määrätietoista työtä näitten maahantuloedellytysten helpottamiseksi, ja itse asiassa alitimme sen lupauksen, jonka se hallitus alkujaan antoi, ja todella päästiin parhaimmillaan puolentoista viikon lupapäätöksiin. Siitä johtuen me onnistuimme kaksinkertaistamaan työperäisen maahanmuuton luvut peräkkäisinä vuosina, ja se on meidän kansantaloutemme kannalta kyllä aivan keskeisen tärkeää. Minä toivon, että kaikki tässä salissa ymmärtävät, että työperäinen maahanmuutto tarkoittaa Suomen bruttokansantuotteessa ja kansantalouden kasvussa miljardiluokan lisää.

Täällä koko ajan esitetään päinvastaista näkemystä siitä, minkälainen taakka maahanmuutto on, kun tavallaan tarkoituksella liioitellaan humanitäärisen maahanmuuton lukuja, mutta siis tämä työperäinen maahanmuutto on aivan avainasia. Kun tästä vallitsee itse asiassa esimerkiksi sosiaalidemokraattien ja kokoomuksen kanssa aika selkeä yhteisymmärrys, niin sitä vaikeampi on ymmärtää sitä, että tänne eduskunnalle tuodaan lakeja, joista elinkeinoelämä näkee ihan siellä ruohonjuuritasolla, että ne vaikeuttavat osaajien rekrytointeja.

Yhdyn edustaja Tynkkysen kysymykseen, miten kokoomus aikoo varmistaa osaajien maahantulon varsinkin tilanteessa, jossa huomaamme, että teidän työllisyystavoitteenne karkaa koko ajan kauemmas. Se luvattu 100 000 työpaikkaa onkin jo nyt 135 000 työpaikkaa, jonka olette tästä tavoitteestanne perässä. Tämä tulee olemaan itse asiassa nyt tämän luvatus valtiontaloudellisen toimenpiteen kannalta erittäin negatiivista.

Edustaja Talvitie on sillä tavalla urheasti kehunut tätä esitystä, mutta kysyisin vaan, oletko aidosti sitä mieltä, että tämän teidän esityksenne johdosta ulkomailta palkattu myyntiedustaja saa, jos haluaa kansalaisuuden, olla ulkomailla matkoilla vain kuusi viikkoa vuodessa. Hänen suomalainen kollegansa saa olla vaikka puoli vuotta tai enemmänkin kauppaamassa suomalaisia vientituotteita, mutta juuri se kielitaitoinen, kulttuureja osaava, juuri siitä syystä vientiyritykseen palkattu ulkomaalainen työntekijä joutuu todella tarkkaan katsomaan kalenteriaan, pystyykö hän edes tekemään sitä työtään. Ja on maita, kuten Saksa: jos tarjoaa paremmat ehdot, [Sheikki Laakson välihuuto] niin voi olla, että menee mieluummin sitten sinne, kun kerran kysyntä ylittää tarjonnan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Poutala.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2024 vp

10.53 Mika Poutala kd: Arvoisa puhemies! Tätä keskustelua kuunnellessa herää semmoinen kysymys varsinkin opposition puolelle, etsitäänkö me Suomea nimenomaan sellaisia työntekijöitä, joiden perimmäinen tarkoitus on hakea Suomen kansalaisuutta, koska se tässä hieman tulee mieleen. [Eva Biaudet: Se olisi paras!] Minun mielestäni tärkein asia olisi löytää suomalaisiin yrityksiin semmoisia työntekijöitä, jotka nimenomaan haluavat tulla tekemään työtä siihen yritykseen, joiden tarkoitus on nimenomaan parantaa sen yrityksen mahdollisuuksia kehittää sitä yritystä, ja totta kai, jos hän sitten tänne kotoutuu ja jää, pysyy siinä yrityksessä tai vaihtaa Suomen sisällä toiseen yritykseen ja pysyy täällä riittävän kauan, niin ilman muuta kaikille se kansalaisuus kyllä myönnetään, kun täyttyvät ne edellytykset.

Ehkä jos mietitään tämän hetken työmaailmaa, niin harvoin yhdessä työpaikassa pysytään edes niin kauan, että täyttyisivät nämä edellytykset edes näillä säännöillä, mitä tällä hetkellä on menossa, joten kyllä meidän pitää myöskin ymmärtää se, että ei työperäinen maahanmuutto tule Suomeen ensisijaisesti sen takia, että saadaan se kansalaisuus, vaan tullaan etsimään työtä. Tämä on siitä sitten ehkä tulevaisuudessa jonkunlainen lisähyöty lopulta. Nyt jotenkin tuntuu kääntyvän vähän pääläelleen tämä ajatus tästä näin, että ihmiset tulisivat tänne töihin vain ja ainoastaan sen takia, että saavat Suomen kansalaisuuden. [Joaquim Vigeliu: Juuri näin!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo.

10.54 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Vierastan vähän tätä ajattelua siitä, että meillä on erikseen työperäinen maahanmuutto, jonka kautta houkutellaan huippuosajia ja jota niillä kaistoilla nopeutetaan. Totta kai me tarvitaan näitä huippuosajia, ja se on tervetullutta, mutta samanaikaisesti Orpon hallitus vaikeuttaa oleskelulupapolitiikallaan monta vuotta Suomessa asuneiden asemaa, ja tämä koskee erityisesti turvapaikanhakijoina tulleita ihmisiä.

Me tarvitaan osaavaa työvoimaa monilla eri aloilla. Meillä on pakolaistaustaisia ihmisiä, jotka ovat tulleet Suomeen, korkeasti koulutettuja ihmisiä. Me tarvitaan näiden ihmisten panosta tässä yhteiskunnassa. Ja tietenkin tässä kansalaisuudessa on kyse nimenomaan siitä, miten me suhtaudumme näihin kaikkiin ihmisiin: otammeko heidät täysivaltaisina yhteiskunnan jäseninä vastaan, ja mikä meidän viestimme heille on? Siihen vaikuttaa myös se, miten me suhtaudumme heidän puolisoihinsa ja perheeseensä ja miten palvelut toimivat. Totta kai näillä kaikilla asioilla on suuresti merkitystä.

Mutta minusta on todella tärkeää, kun puhutaan tästä Orpon hallituksen maahanmuuttopolitiikasta, huomioda se, millä tavalla nimenomaan hauraassa asemassa oleviin maahanmuuttajaryhmiin suhtaudutaan. Heidän työnteke-oikeuttaan nimenomaan hankaloitetaan monella eri tavalla, vaikka he ovat juuri niitä ihmisiä, jotka ovat esimerkiksi yksin, ilman huoltajaa, tulleet Suomeen, opiskelleet suomen kielen, ja suomalainen yhteiskunta on investoinut heihin. He ovat valmiita rakentamaan tätä yhteiskuntaa kanssamme, mutta tämän maan viesti heille on: me emme halua teitä tänne. Tämä ei ole kestävää, millään tavalla.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Harakka.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2024 vp

10.56 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Todellakin edustaja Poutalalla oli oikein hyvä pointti siitä, että pitää tietenkin hyväksyä ja toivottaa tervetulleiksi sellaisetkin ihmiset, jotka ajattelevat, että he eivät jää Suomeen, jotka ovat esimerkiksi juuri näitä kansainvälisiä huippuosaajia, jotka kiertävät maasta toiseen ja etsivät toinen toistaan houkuttelevampia työtarjouksia. Heille tietenkään Suomen pitovoima ei välttämättä ole paras mahdollinen, eikä sitä tarvitse kaikissa tapauksissa ehkä ylikorostaakaan. Mutta toisaalta edustaja Talvitie erittäin ansiokkaasti myöskin luetteli niitä vahvuuksia, joita Suomella on verrattuna joihinkin muihin maihin: kun siihen ei kuulu ilmasto, siihen ei kuulu kieli... [Puhujan mikrofonit sulkeutuu]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Mikrofonit. — Ei vielä tule.

...monet muut sijaintiimme liittyvät ikään kuin haasteet eivät houkuttele ihmisiä tulemaan Suomeen, niin on hyviäkin puolia, joista mainittiin nimenomaan turvallisuus ja se, että tämä on hyvä paikka perustaa perhe.

Ja se, mitä Tekniikan akateemisilta kuulin, oli erittäin rohkaisevaa: että Suomi on kehittyvän maailman koulutetuille naisille erittäin otollinen, hyvä kohde. Ensinnäkin siitä syystä, että Suomessa on mahdollista toimia itsellisenä naisena uralla ilman, että tulee sitä painetta, että täytyisi esimerkiksi perheytyä tai tarvittaisiin mies siihen rinnalle, mutta toisaalta jos päättää perustaa Suomeen perheen, niin ura ei katkea siihen — uraa voi jatkaa, ja perheen ja uran voi yhdistää.

Tämä kaikki johtaa siihen, että Suomen ehdoton vahvuus, kun me halutaan houkutella tänne ulkomaalaisia osaajia, on se, että me haluamme juurruttaa heidät perustamaan perheen, kahdesta syystä tietenkin: että saamme sitä ensimmäisen sukupolven työntekijäosaaamista, mutta toiseksi, että tämä meidän väestökehitys saisi tästä positiivisen käänteen, jolloin se, minkälainen perhepolitiikka, minkälaiset perheolosuhteet meillä täällä on, miten kaupungit kykenevät siihen vastaamaan, on aivan avainasemassa. Silloin kaikki sellaiset signaalit, joista tämä lakiesitys on vain yksi, jotka tavallaan viestivät siitä, että te ette ole tervetulleita, ovat vahingollisia.

Mutta yhtä lailla täytyy sitten ajatella myöskin niin, että jos haluamme, että ihmiset juurtuvat ja perustavat perheen Suomeen, niin kyllähän he silloin haluavat täysivaltaiset kansalaisen oikeudet täällä: äänestää vaaleissa ja vaikuttaa omaan elinympäristöönsä. Ja tietenkin ihannetapauksessa he oppivat kielen ja saavat nämä kansalaisuuden kaikki muut muodot. [Puhemies koputtaa] Asia on juuri niin kuin edustaja Kiljunen täällä aiemmin sanoi, että on ajateltu, [Puhemies koputtaa] että se kansalaisuus on houkutin ihmisille, eikä niin, että se on semmoinen palkinto, joka tulee vuosikausien pyrkimyksestä päteä [Puhemies koputtaa] meidän valtaväestön silmissä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigeliu.

10.59 Joakim Vigeliu ps: Arvoisa puhemies! Nyt kyllä opponoin edustaja Harakan näkemystä siitä, että kansalaisuus, Suomen kansalaisuuden myöntäminen, olisi lähtökohtaisesti tarkoitettu joksikin houkuttimeksi. Meillä on oleskelulupalainsäädäntö ja sitä koskevat lait, joilla pyritään houkuttelemaan Suomelle sopivia, Suomelle tuotteliaita yksilöitä tänne töihin. Se on oleskelulupalainsäädännön lähtökohtainen tarkoitus, kun taas kansalaisuuslain tarkoitus on, että ne yksilöt, jotka toimivat nimenomaisesti meidän lakiemme ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2024 vp

Suomen hyväksi, saavat pysyvän oikeuden jäädä Suomeen ja saavat pysyvän oikeuden kaikissa tilanteissa palata takaisin Suomeen. Se on kansalaisuuslain keskeisimpiä piirteitä. Jos sinulla on Suomen kansalaisuus, sinä saat olla Suomessa ja sinulla on aina oikeus palata Suomeen. Tätä ei ole tarkoitettu houkutuskeinoiksi vaan oikeudeksi jäädä ja aina palata Suomeen. Nämä kaksi asiaa pitää todella erottaa toisistaan.

Ja tässä ehkä tuli freudilainen lipsahdus sieltä vasemmalta juuri siitä, että nähdään kansalaisuuslainsäädäntö houkuttimena. Jos te näette aidosti sen houkuttimena, niin minkä takia te ylipäätään kannatatte minkäänlaisia ehtoja kansalaisuuden saamiselle? Esitättäkö te esimerkiksi, että asumisaikavaatimusta, joka on nykyisin neljästä viiteen vuotta, tulisi alentaa nykyiseltä tasoltaan, kun tämä hallitus on valinnut, että sitä tulee kiristää muiden Pohjoismaiden tavoin? Jos te ajatte tällaista lainsäädäntöä, jolla Suomi tehdään entistä houkuttelevammaksi kansalaisuuden keinoin, kuulisin mielelläni nämä esitykset ääneen, koska se on varmasti myös kansalaisten kannalta mielenkiintoista kuultavaa.

Mitä taas tulee näihin vasemmiston puheisiin ihmisoikeuksista, niin on hyvä huomauttaa, että tämä käsiteltävänä oleva asia, lainsäädännön muutos kansalaisuutta koskien, on täysin Suomen suvereenin lainsäädäntövallan piiriin kuuluva asia, jolla ei ole minkäänlaisia ihmisoikeusristiriitaa tai edes EU-oikeudellista ristiriitaa. Suomella on täysivaltaisena EU:n jäsenenä mahdollisuus säätää kireämpiä kansalaisuuden ehtoja. Tämä, minkä Suomi nyt säätää, ei ole edes EU:n tasolla kirein asumisajan taso. Meillä on EU:ssa maita, jotka vaativat kymmenen vuotta asumista ihmisiltä, jotka hakevat näiden maiden kansalaisuutta — kymmenen vuotta, [Eva Biaudet: Niin, mutta miksi?] eli kiristämistä olisi tämänkin kiristuksen jälkeen.

Mitä taas tulee näihin muihin kansalaisuutta tai ylipäätään maahanmuuttoa kiristäviin lainsäädäntömuutoksiin, joita nyt on äänestetty läpi ja tullaan äänestämään tulevina vuosina tässä eduskunnassa tämän hallituksen toimesta läpi, niin niissä voi olla tiettyjä ristiriitaisuuksia, niissä voi olla ongelmallisuuksia sieltä vasemman laidan näkökulmasta, mutta ne ovat lopulta järkeviä, taloudellisesti kannattavia muutoksia Suomelle, joka pyrkii saamaan ei pelkästään nuorta, väestöllistä huoltosuhdetta parantavaa maahanmuuttoa vaan erityisesti taloudellista huoltosuhdetta parantavaa maahanmuuttoa maahan. Huollettavia meillä riittää jo omasta takaa. Me tarvitsemme ihmisiä, jotka pystyvät myös huoltamaan tätä maata eivätkä aiheuttamaan vain raskautta tälle maalle.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. Pidetään aikarajat. — Edustaja Harakka.

11.03 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Tässä salissa jokaisella on oikeus tahalliseen väärinymmärrykseen, ja edustaja Vigelius käytti sen täysimääräisesti. Uskon, että jokainen muu tässä salissa kuunteli koko puheenvuoron, joka perustui keskusteluun edustaja Poutalan pohdinnasta siitä, haluaako Suomeen tullut jäädä Suomeen pysyvästi, pidemmäksi aikaa, ja onko hänellä siten tarve kansalaisuuteen ja houkutin jäädä Suomeen, kun tänne on tullut ja päässyt hyviin töihin tilanteessa, jossa tästä osaamisesta kilpaillaan — muun muassa nyt Saksa on ottanut oikein selkeän askeleen kilpaillakseen Pohjoismaiden ja Suomen kanssa osaavasta työvoimasta — niin että siinä tilanteessa perustaa perheen ja todellakin myöskin helpottaa Suomen vaikeaa huoltosuhdetta.

Tämä oli ajatukseni, jota ilmeisesti kenellekään muulle tässä salissa ei ole tarve selittää, saati sitten niin, että tästä olisi jäänyt kenellekään mitään aitoa väärinkäsitystä. Tieten-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2024 vp

kin oma surrealismsinsa, joka leimaa tätä koko esitystä muutenkin, on siinä, että hallituspuolueet perustelevat tätä niin, että tämä on taloudellisesti kannattava ja erinomainen esitys, kun sitten elinkeinoelämä, joka ei ilmeisesti ymmärrä omaa parastaan, tätä melko lailla yksimielisesti vastustaa. Itse olen sitä mieltä, että meidän poliitikkojen on turha lähteä yrityksille kertomaan, mikä on heille parasta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

11.05 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Muistutan edustaja Harakkaa ja ehkä vasenta salin laittaa noin muutenkin siitä, että meillä on olemassa myös sellainen instituutio kuin pysyvä oleskelulupa. Eli ihmisen on mahdollista saada myös pysyvä oleskelulupa Suomeen tultuaan ja Suomessa jonkinlaisia ansioita osoitettuaan. Suomeen voi jäädä melko pysyväluonteisesti ilman, että ihmiselle myönnetään Suomen kansalaisuutta.

Se, minkä takia tämä on olennainen ero ja eronteko tehdä, on se, että nimenomaan tämän kansalaisuuden poistaminen ihmiseltä, joka osoittautuu kansalaisuuden saatuaan epäkelvoksi sille kansalaisuudelle, jonka olemme myöntäneet, on hyvin vaikeaa, vaikka ihminen syyllistyi raiskaukseen, törkeään pahoinpitelyyn, hyvin ikäviin, julmiin rikoksiin Suomessa Suomen kansalaisuuden saatuaan. Meidän on liki mahdoton poistaa tällaiselta ihmiseltä Suomen kansalaisuus, ellei hän ole toiminut... [Eva Biaudet avaa mikrofoninsa, jolloin puhujan mikrofonin sulkeutuu — Eva Biaudet: Oi anteeksi!] — Kiitos, edustaja Biaudet, tästä. — ...Suomen kansallisia etuja, Suomen maan etuja, vastaan. [Timo Harakka: Tai syntynyt Suomessa!] Se vaatii käytännössä maanpetoksellisia tekoja ihmiseltä, että häneltä voidaan edes harkita poistettavan kansalaisuutta. Se vaatii myös, että ihmisellä on toinen kansalaisuus, [Kimmo Kiljunen: Meillä on rikoslaki olemassa!] koska ihmistä ei voida jättää kansalaisuudettomaksi. Eli meillä on lukuisia asioita, mitkä estävät jo nykyisellään sen: kun me olemme kansalaisuuden liian löperöin ehdoin antaneet ihmiselle, sen poistaminen tulee liki mahdottomaksi. Juuri tästä syystä turvallisuusviranomaiset näkevät tämän turvallisuusaspektin tässä kysymyksessä.

Meidän ei kannata antaa kansalaisuutta, joka on hyvin pysyväluonteinen etuus ihmiselle, vaan me voimme käyttää näitä muita keinoja, kuten esimerkiksi pysyviä oleskelulupia, jos me haluamme luoda houkutustekijöitä esimerkiksi työperäisen maahanmuuton näkökulmasta. Tämä erottelu on hyvä tehdä, koska kansalaisuus on huono keino houkutella ihmisiä. Jos ihmisiä halutaan houkutella Suomeen, niin myös se elinkeinoelämä, johon te, edustaja Harakka... [Timo Harakka: Älkää nyt jatkako tätä väärinkäsittämistä!] — Edustaja Harakka, sitä elinkeinoelämää, johon te viittaatte, me olemme kuulleet hallintovaliokunnassa, ja sieltä on tullut aika vahvasti se viesti esille, että kansalaisuus ja sen ehdot eivät ole se keskeisin houkutustekijä vaan esimerkiksi ilmasto maassa, toisaalta se, miten voidaan yhteensovittaa työ- ja perhe-elämää, ja toisaalta se, millaisia elämisen edellytyksiä siinä maassa on, esimerkiksi verotuksen osalta. Sanotaan, että siinä politiikassa, mitä te vasemmallalla laidalla ja erityisesti SDP:ssä olette ajaneet, nimenomaan tämä Suomen korkea verotus on yksi keskeisimmistä ongelmista meille houkutella ihmisiä tähän maahan. Miksi osaaaja saapuu tänne, korkean tulotason hyvä osaaaja, [Puhemies koputtaa] jos hän maksaa veroa puolet kaikesta työstään? [Jari Ronkainen: Ai näinkö se oli?]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Harakka.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2024 vp

11.08 Timo Harakka sd: Arvoisa puheenjohtaja! Hallitus on vastuussa siitä, mikä on Suomen verotaso, ja jos nyt oikein olen asian ymmärtänyt, niin verotus ei tässä maassa laske kokonaisuutena. [Juho Eerolan välihuuto]

Mutta tässä nyt ehkä olennainen asia, joka erottaa tässä edustaja Vigeliuksen ja itseni, on se, että hänen mielestään ihminen haluaa tulla Suomeen töihin, olla täällä vuosikausia ja perustaa perheen mutta ei niinkään välitä siitä kansalaisuudesta, kun taas me kaikki Suomen kansalaiset, jotka olemme synnyinoikeutena saaneet tämän Suomen kansalaisuuden, jota ei meiltäkään ihan hevin oteta pois, pidämme tärkeimpinä oikeuksinamme poliittista osallistumista äänestämiseen. Luulisi, että tässä salissa kaikki, jotka on demokraattisissa vaaleissa tänne valittu, ymmärtäisivät, että kansalaisuudessa ydinasia ei ole suinkaan se, suoko joku perussuomalainen heille luvan matkustaa ulkomaille tai palata takaisin, vaan se, onko heillä täysivaltainen oikeus vaikuttaa oman lähiympäristönsä ja oman kotimaansa — joka Suomi heille tulee olemaan — asioihin. Se on kansalaisuuden ydin. Jos me haluamme, että tänne ihmiset perustavat perheitään ja rakentavat tätä yhteiskuntaa, niin A-luokan osaaja ei voi Suomessa olla B-luokan kansalainen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Biaudet.

11.09 Eva Biaudet r: Arvoisa puhemies! Pyydän anteeksi edustaja Vigeliukselta. Painoin vahingossa tässä kiihdyksissäni väärää nappia ja keskeytin hänen puheensa. [Joakim Vigelius: Saatte anteeksi!] Ei ollut tahallista. Mutta toki halusin reagoida siihen.

Ajattelen, että olen 63-vuotias ja olen neljän lapsen äiti ja kahden lapsenlapsen isoäiti ja tiedän, että voi tulla eteen tilanteita ja jokaisen perheessä ja lähiympäristössä on ihmisiä, jotka tekevät virheitä, eikä se kansalaisuus sitä estä, eikä se sitä paranna. Ja minä ajattelen, että minusta on ongelmallista, että joku voi ajatella, että on jotenkin erityisen vaikeaa jakaa Suomen kansalaisuutta joillekin muille ihmisille, jotka tulevat muualta, jotka ovat erinäköisiä ja joilla on eri uskontoja ja niin edelleen. Mielestäni tässä on ehkä se perussyy: miksi on niin vaikea ajatella, että Suomen kansalaisina voisi olla hiukan erilaisia ihmisiä eri taustoista? [Juho Eerola: Ei tästäkään ollut puhe!]

Ajattelen, että en löydä mitään syytä, minkä takia halutaan tätä vaikeuttaa, kun kaikki me tiedämme, että se kansalaisuuden saaminen lujittaa siteitä. Se parantaa demokratiaa, kuten täällä sanottiin. [Kimmo Kiljunen: Ja turvallisuutta!] Asioihin voi vaikuttaa normaalia tietä. Se kaikin tavoin parantaa turvallisuutta yleisenä ilmiönä.

Toki jokaisen ihmisen eteen voi tulla tilanteita, joissa sitten joutuu ehkä poliisin tai oikeuslaitoksen yhteyteen, mutta silloin se hoidetaan aivan normaalisti. Ja minä toivon todellakin, että edustaja Vigeliuksen tulevaisuudessa perheessä tai lähiympäristössä ei olisi ihmisiä, jotka tekevät virheitä, vaikka he olisivat Suomen kansalaisia. Mielestäni se kuuluu elämään, että meillä on oikeuslaitos, joka hoitaa nämä, ja Suomen kansalaisuus onkin jotain aivan muuta. Se on yksi demokratian tärkeä tapa saada ihmiset kuulumaan yhteen ja elämään tässä yhteiskunnassa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Kiljunen.

11.11 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Minä yritin huolella kuunnella edustaja Vigeliuksen puheenvuoroa ymmärtääkseni, mitä hän sanoo. Minun on vaikea tunnistaa sitä avainseikkaa, kun te totesitte, että ulkomaalaistaustainen ihminen voi syyllistyä Suomessa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2024 vp

mitä härskeimpiin ja räikeimpiin rikoksiin — te luettelitte sen listan siinä. Kyllä, ulkomaalaistaustainen ihminen voi syyllistyä näihin härskeihin rikoksiin. Edustaja Vigelius, myöskin kantasuomalainen, etninen suomalainen, voi syyllistyä erittäin räikeisiin rikoksiin. [Miko Bergbom: Ajatella, oikeusvaltiossa!] — Niin, kyllä myöskin nämä häiriötekijät kuuluvat ihmisluonteeseen, ihmiskäyttäytymiseen, on se sitten ulkomaalaistaustainen tai täällä jo kansalaisuuden varhain syntymästään saanut ihminen.

Topeliaanisessa mielessä yritin äsken teille siteerata Sakari Topeliusta ja Maamme kirjaa: Me kaikki täällä asuvat ihmiset noudatamme tämän maan lakeja, ja me kaikki täällä asuvat ihmiset joudumme rikosvastuuseen yhtä lailla, täysin riippumatta meidän etnisestä taustasta tai kielistä, mitä me käytämme, tai muusta. Eli ihan täsmälleen samalla tavalla ihmistä kohdellaan Suomen lakien mukaan. Minun on todella vaikea ymmärtää, mikä tämä lisäargumentti tässä on, että me tehdään todella vaikeaksi ulkomaalaistaustaisille ihmisille tulla osaksi tätä suomalaista todellisuutta ja yhteiskuntaa. Kun te olette huolissanne turvallisuudesta, ennen kaikkea sisäisestä turvallisuudesta, niin se — aivan kuten edustaja Harakka ja edustaja Biaudet täällä sanoivat sen — että me sitoudumme osaksi tätä yhteiskuntaa aidolla tavalla, me kuulumme tähän kokonaisuuteen, vahvistaa myöskin sitä sosiaalista kontrollia, minkä se sisäinen sitoutuminen tuo mukanaan. Sen sijaan me pidämme heitä ikään kuin irrallisina osina tätä yhteiskuntaa, jolloin se vastuunkanto siihen kokonaisuuteen muodostuu erilaiseksi. Kun te olette turvallisuuden puolesta, eikö me lyödä kättä yhteen ja todeta, että tämä lakiesitys on maho?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

11.13 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Itse näen, että myös pysyvä oleskelulupa tai ylipäätään oleskelulupien myöntäminen Suomessa sitouttaa näitä ihmisiä jäämään Suomeen ja toimimaan Suomessa. Jos halutaan muilla keinoilla vahvistaa ihmisen sitoutumista Suomessa toimimiseen Suomen ja suomalaisten, suomalaisen elinkeinoelämän hyväksi, niin esimerkiksi verotuksen alentaminen ja työn verotuksen alentaminen voisivat olla hyviä ratkaisuja, mutta en muista, että näitä ratkaisukeinoja olisi moneenkaan kertaan ollut SDP:n hallituspolitiikassa eikä myöskään SDP:n vaihtoehtobudjeteissa heidän oppositiossa ollessaan.

Mitä taas tulee siihen — oliko edustaja Biaudet, joka kommentoi, vai edustaja Kiljunen — että jos Suomessa syyllistyy rikoksiin, niin siihen vastataan suomalaisin keinoin ja siihen meillä on olemassa menettelyt, niin meillä on kuitenkin varmaan sellainen periaatteellinen ero, että minä ajattelen, että jos ulkomaalainen syyllistyy Suomessa rikoksiin, niin minun mielestäni häntä ei ensisijaisesti pitäisi tuomita ja rangaista ja lopulta suorittaa siitä vankeusrangaistusta ja sanktiota Suomessa vaan ulkomailla. [Eva Biaudet’n välihuuto] Ihmisiä tulisi palauttaa takaisin ulkomaille, jos he syyllistyvät Suomessakin rikoksiin. Viimeistään siinä kohtaa, kun he ovat telkien takana, meidän pitäisi tätä vankien siirtoa takaisin lähtömaihin nimenomaan jouduttaa, ja se on käsittääkseni myös osa hallitusohjelmaa tällä hetkellä. [Eva Biaudet’n välihuuto] — Ja edustaja Biaudet on varmasti siitä myös tietoinen.

Mitä taas tulee ehkä ylipäätään periaatteeseen tästä työperäisestä maahanmuutosta, niin näen, että työperäistä maahanmuuttoa edistetään aivan muilla keinoilla kuin kansalaisuuden asumisaikaa löysäämällä tai pitämällä se nykyisellään. Meille tuotiin hyvin selkeästi elinkeinoelämän ja erilaisten toimijoiden taholta esille se, että tämä on aika pieni tekijä lo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2024 vp

pulta, koska jo nykyisellään täällä Suomessa on vietettävä vuosia aikaa, ennen kuin se asumisaikaedellytys täyttyy, nykyisellään neljästä viiteen vuotta, mikä tarkoittaa sitä, että ensisijaisesti ihminen ei saavu tänne kansalaisuuden perässä. Se voi olla pieni lisäporkkana siinä kohtaa, kun olet vuosia jo viettänyt Suomessa aikaa ja mietit sitä, onko tämä maa, jossa haluat pysyvämpiluonteisesti olla ja asustaa, mutta siihen vaikuttavat myös monet muut tekijät, kuten esimerkiksi se mainittu verotus, ylipäättään turvallisuustilanne yhteiskunnassa ja niin edelleen. Ja nimenomaan näen tämän lain paitsi maahantulijoita velvoittavampana lainsäädäntönä niin myös suomalaisia ja Suomen yhteiskuntaa turvaavana lainsäädäntönä, koska tämä jättää meille mahdollisuuden siihen, että jos täällä syyllistyy ulkomaalainen, ulkomaalaistaustainen henkilö, rikoksiin, rikkoo sitä nuhteettomuusperiaatetta sen jälkeen, kun hän on saanut kansalaisuuden, niin meillä olisi mahdollisuus jollain tavalla puuttua siihen, koska sen jälkeen, kun kansalaisuus on saatu, puuttuminen rikoksiin on hyvin vaikeaa. Se tarkoittaa sitä, että esimerkiksi ulkomailta tullutta täällä raiskaukseen syyllistynyttä, täällä törkeään pahoinpitelyyn, [Puhemies koputtaa] jopa henkirikokseen syyllistynyttä ei voida Suomesta enää karkottaa takaisin lähtömaahansa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Puisto.

11.17 Sakari Puisto ps: Arvoisa puhemies! Kansalaisuuteen sisältyy paljon vastuita ja myös oikeuksia. Sen takia tässä asiassa täytyy miettiä, mikä on se oikeasuhtainen asumisaika, jolla pystytään arvioimaan, millä perusteilla kansalaisuuksia voidaan myöntää. Tällä hetkellä tämä vuosimäärä on neljä vuotta tai viisi vuotta: neljä vuotta perhesiteelliselle ja humanitäärisistä syistä tulleille, ja viisi vuotta on se pääsääntö. Siitäkin ajasta pystyy olemaan aika pitkän ajan poissa, pitkälti toista vuotta. Eli lyhyimmillään kansalaisuuteen vaadittava asumisaika Suomessa on jopa alle kolme vuotta. Se on liian lyhyt aika minun mielestäni. Ja sen takia kannatan, että asumisaikavaatimusta nimenomaan nostetaan, jotta tulee kyky arvioida, mikä on se tosiasiallisen sitoutumisen ja juurtumisen taso. Tämän takia kansalaisuuden asumisaikaa tulee lisätä kuitenkin aika merkittävästi. Maailmassahan on monia paikkoja, joissa varmaan ikinä ei saa maahantuliya sitä kansalaisuutta mutta joissa silti itse asiassa jopa suuri osa väestöstäkin voi olla niin kutsuttua vierastyövoimaa. Tässä ei tietenkään mennä mihinkään sellaiseen vaan haetaan jotakin balanssia, mikä minun mielestäni on aika hyvinkin tasapainossa verrattuna siihen, mitä muissa länsimaissa on.

Mitä tulee taas siihen, kuinka tärkeä tämä kansalaisuus on tulijoille, niin se varmaan riippuu aika paljon siitä itse tulijasta. Jos taas vertaillaan joitain muita EU-maita tai Pohjois-Amerikkaa tai OECD-maita, niin varmaan suurin osa ajattelee sillä lailla, että hehän pystyvät matkustamaan sillä passillaan aika hyvin maailmassa. Ei sillä ole sinänsä niin kovin suurta merkitystä ainakaan yleisesti. Siellä varmaan voi olla sitten osa tulijoita, jotka haluavat sitten vuosien jälkeen sen kansalaisuuden esimerkiksi siitä syystä, että he haluavat nimenomaan olla suomalaisia, ja silloin on aivan perusteltua, että he pääsevät siihen prosessiin myöhemmin.

Täytyy sanoa, että — edustaja Harakka lähti jo pois — hänen puheenvuoroissaan oli hyvin dramaattisia johtopäätöksiä. Mutta sitten kun hän kerran siteerasi jotakin tehtyä tutkimusta, siinäkin ne johtopäätökset olivat suorastaan hyvinkin myönteisiä ja iloisia. Eli kyllä siinäkin aika paljon ristiriitaa tuli politiikanteon retoriikan ja sitten sen todellisuuden kanssa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2024 vp

Lopuksi: Yleisemmin olen vähän myös sitä mieltä — aina, kun verrataan tähän Suomen syrjäiseen sijaintiin ja kieleen ja ilmastoon — että pitääkö sekään nyt ihan paikkaansa. Kylähän tämä sijainti on nykypäivänä aika paljon sitä, mitkä ovat ne kulkuyhteydet muualle. On paljon syrjäisempiäkin paikkoja maailmassa. Täällä on kielitaitoista väkeä. Että kyllä täällä kuitenkin nopeasti pääsee tulemaan toimeen, vaikka suomen kieli olisi vaikeata, ja on paljon positiivista. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Kiljunen.

11.20 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! En halua pitkittää tätä keskustelua, mutta rakennan siltaa itse asiassa seuraavaan asiakohtaan, joka meillä tässä tulee esille, eli tähän Yhdysvaltojen ja Suomen väliseen puolustusyhteistyösopimukseen: Siinähan isona teemanä on juuri tuo edustaja Vigeliuksen esille nostama kysymys tuomiovallan käytöstä. Jos ymmärsin oikein, te sanoitte äsken, että kun syyllistytään esimerkiksi — otitte tämän esimerkiksi — raikausrikoksiin, olisi mielekästä toimia niin, että tämä kyseinen henkilö siirretään lähtömaahansa, jos hän on ulkomaalaistaustainen, ja odotetaan siellä tuomiota siten, niin että tuomiovaltaa käyttäisi hänen lähtömaansa eikä Suomi. Tämähän on fundamentaalinen kysymys, jota me joudutaan käsittelemään muun muassa näissä puolustusyhteistyöjärjestelyissä.

Nato-sofan perusteella, joka oli täällä jo aikaisemmin esillä, nimenomaan Naton yhteistyössä, kun Nato-sotilaita on toisissa maissa, lähtökohtaisesti aina tuomiovalta — aina tuomiovalta — rikoksissa, joihin mahdollisesti sotilaat syyllistyvät ollessaan vieraassa maassa, on siellä isäntämaassa. Se tuomiovalta on ihan absoluuttinen, esimerkiksi raikausrikoksista. Yhdysvalloilla on tässä suhteessa toisenlainen käytäntö näissä DCA-sopimuksiinsa: se on lähtenyt nimenomaan siitä, että Yhdysvallat pitää sen tuomiovallan omissa käsissään, mutta — ja nyt hetken kuluttua me käsitellään tätä asiaa täällä — tähän Suomi on laittanut lukuisat passukset ehtojen taakse niin että viime kädessä täytyy varmistaa, että se kansallinen tuomiovalta tässä täytetään. Nyt edustaja Vigelius on astunut ihan toiselle tielle, kun hän lähtee esittämään meille kaikille, että ulkomaalainen täällä syyllistyttyään rikokseen tuomittakoon siellä kotimaassaan tai lähtömaassaan. [Miko Bergbomin välihuuto] Tämä on uusi kulma, kiintoisa kulma kylläkin kuulla tarkennuksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

11.22 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Mitä tulee tähän keskusteluun, niin olen kyllä sitä mieltä, että vaihtoehtoinen malli, jota Suomessa pitäisi ihan nykyisenkin lainsäädännön puitteissa vahvistaa, on se, että vaikka Suomessa annettaisiin tuomioita, ulkomaalainen rikollinen istuisi tuomiota suomalaisissa vankiloissa, niin hänet voitaisiin hyvin jo sen vankeuden aikana voimakkaammin ja tehokkaammin kuin nykyisin palauttaa oman kotimaansa vankiloihin. Siinä on monia teknisiä ja lainsäädännöllisiä haasteita, mutta se tahtotila olisi ilo nähdä eduskunnassa ja toisaalta hallituksessa — kuten hallituksessa onkin pyritty nyt siihen, että näitä vankien siirtoja takaisin omiin kotimaihinsa vankeuttaan istumaan saataisiin edistettyä, koska Suomessa vankilatuomion istuminen on kallista ja monesti niitä ihmisiä, jotka syyllistyvät tällaisiin rikoksiin Suomessa ollessaan — ulkomaalaisina, ilman, että heillä on kansalaisuutta —, kohtaa myös karkotus vankilatuomion jälkeen, jolloin lopputuloksena on se, että meidän oikeusjärjestelmämme, meidän vankein-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2024 vp

hoitojärjestelmämme on maksanut sen hinnan, suuren hinnan — sadoissatuhansissa, parhaimmillaan miljoonissa, laskettavan hinnan — siitä, että ulkomaalaista rikollista on rangaistu, ja heti sen jälkeen, kun hän pääsee vankilasta, hänet karkotetaan maasta. Sen sijaan olisi voitu toimia myös siten, että hän olisi istunut tuomionsa muualla ja sen tuomion hinta olisi maksettu muualla.

Mitä taas tulee tähän kansalaisuuslakikeskusteluun, niin haluan vielä tuoda sen yhden täällä hieman vähemmälle huomiolle jääneen seikan esille, että kyse on edelleen yhteis-pohjoismaisesta linjasta. Lukuja ja maita mainitakseni: Islannissa asumisaikavaatimus seitsemän vuotta, Norjassa kahdeksan vuotta, Tanskassa yhdeksän vuotta, Suomessa ja Ruotsissa viisi vuotta. Suomessa hallitus nostaa tämän nyt kahdeksaan vuoteen. Ruotsissa tulee tulevien kuukausien aikana selviämään se, tulevatko hekin nostamaan itse asiassa samaan kahdeksan vuoden asumisaikarajoitukseen oman kansalaisuuden kriteeristönsä. Eli muissa Pohjoismaissa tehdään hyvin samanlaista lainsäädäntöä, on tehty ja on suunnitteilla. Jos Suomi ei ajaisi ja jos hallitus ei ajaisi tätä kiristystä, järkevää kiristystä, kansalaisuuslakiin, niin olisi riski se, että me jäisimme ainoaksi Pohjoismaaksi, joka ei ole tiukentanut omaa kansalaisuuslainsäädäntöään. Kaikissa niissä uhkakuvissa, mitä tässä salissa on esitetty, olisi hyvä peilata asioita sitä vasten, mitä tekevät muut Pohjoismaat. Ne ovat meidän keskeinen verrokkiryhmämme. Meillä on samanlaiset järjestelmät, meillä on suhteellisen verrannolliset sosiaalityöt ja -etuudet, -järjestelmät. Haluammeko me olla se löysä linkki, se löysä ketju, osana Pohjoismaita, joka on kaikista houkuttelevin, mitä tulee kansalaisuuden saamiseen ja kansalaisuuden ehtoihin? Emme halua, ei tämän hallituksen [Puhemies koputtaa] tai perussuomalaisten mielestä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo.

11.25 Veronika Honkasalo vas: Haluan vielä tähän lopuksi sanoa, arvoisa puhemies, että pidän tätä vertausta pohjoismaiseen kontekstiin epä-älyllisenä. [Perussuomalaisista: Oh-hoh!] Sehän tietenkin perussuomalaisten maahanmuuttopolitiikkaa perustelee erittäin hyvin, että haluamme nuivaa maahanmuuttopolitiikkaa, koska kaikissa muissakin Pohjoismaissa pyritään samaan ja valtarakenne näissä maissa on myös samankaltainen. Me tiedetään tutkimuksista, että nimenomaan tällainen nuiva maahanmuuttopolitiikka on viime vuosina johtanut siihen, että myös muissa valtapuolueissa samaa on ruvettu harrastamaan. Mutta tämä viittaus jatkuvasti siihen, että halutaan olla jossain pohjoismaisessa viitekehyksessä, ei tässä kontekstissa toimi lainkaan, ja pidän tärkeänä, että se tulee myös täällä ääneen sanotuksi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. Keskustelu on... Ja siellä on vielä. — Edustaja Bergbom.

11.26 Miko Bergbom ps: Arvoisa puhemies! Haluan vain korjata, ettei mielestäni ole epä-älyllistä vertailla tämän lainsäädännön osalta kansalaisuuslain aikavaatimuksia muihin Pohjoismaihin, koska sitä tosiasiallisesti voidaan verrata hyvin yksinkertaisesti muihin Pohjoismaihin, kuten edustaja Vigelius edellä toi hyvin esiin. Suomi siirtyy tässä siis yleis-pohjoismaiselle linjalle. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.